Yazar Av. Süleyman BİLGİÇ
Cuma, 18 Mart 2011 00:05

Bazı hukuki uyuşmazlıkların, arabuluculardan yararlanılarak tarafların iradesi ile hukuka uygun olarak , Mahkeme dışında gizli bir ortamda çözümü, yargının ağır yükünü hafifletmek, çözüme, düşük maliyetle, adil ve gecikmeden ulaşma bakımından bir gereksinimi karşılama iddiasındaki “Arabuluculuk Kurumu”nun sağlıklı bir uygulamaya sahip olabilmesi için öncelikle Yasal alt yapısının çok iyi düşünülmesi gerekir.

Bir hakkın doğumu, sona ermesi, nitelik değiştirmesinde etkili olacak olan arabuluculuk kurumunun, arabulucular vasıtasıyla hukuka uygun bir uzlaştırma faaliyeti yürüteceği ve hukuk mantığına dayanması gerektiği , bunun için de hukukçular eliyle yürütülmesi gerektiği açıktır.

Etkin, hızlı, adil, uygulanabilir çözümler üretmeyi amaçlayan bir arabuluculuk kurumunun, hukuk içinde uzlaşmayı sağlaması için taraf iradelerinin örtüşecek noktaya gelmesi ve bunun için de kolaylaştırıcı olarak tarafsız arabuluculara ihtiyaç vardır.

Bu tarafsız arabulucuların, hukuka uygun bir uzlaştırmada kolaylaştırıcı olarak yer alabilmeleri, hukuki bilgisini ve uzlaştırma eğitimini gerekli kılmaktadır. Bu bakımdan arabuluculukta etkin rol alacak aktörlerin hukukçu olması ve avukatlık birikimine sahip olmaları öncelikli olmalıdır. Profesyonellik için bu şarttır. Ancak avukat olan arabulucu; gerektiğinde psikolog, mühendis vs uzman (bilirkişi) desteği alabilmelidir.

Arabuluculuk hizmeti, avukatların mesleki örgütü olan Barolar vasıtasıyla yerine getirilmelidir.

Arabuluculuk kurumunun aktörlerinin avukatlar ve barolar olması, 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu’nun 35/A maddesindeki “avukatların , müvekkiller ile birlikte karşı tarafı uzlaşmaya davet edebileceği, uzlaşma sağlanıp tutanağa bağlanırsa İİK m. 38 kapsamında ilam hükmünde olduğuna dair “ hükmü ile uyumludur. Bu hüküm geliştirilerek “arabuluculuk kurumu”burada düzenlenebilir.

Keza HUMK m.151'de mahkeme harici sulhlerin hakim kararına tabii olduğu ve zapta kaydına gerek duyulduğu düzenlemesi mevcuttur.

CMK 253.maddedeki Uzlaşma kurumu ve 26.07.2007 tarih ve 26594 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Uzlaştırma Uygulamalarına ilişkin Yönetmelik 'in 13/2 ,13/4, 14/2 maddelerinin Yürütmelerinin durdurulmasına karar verildikten sonra Baroya kayıtlı avukatlar dışında kimse uzlaştırmacı olamamaktadır.

ÖNERİLER:

1-Arabuluculuk kurumu , Kamu erkini elinde bulunduran siyasi iradenin, Adalet Bakanlığının dışında yapılanmalıdır.

2-Arabuluculuğun aktörleri, Baro'ya kayıtlı avukatlar ve onların mesleki örgütleri olan Barolar olmalıdır.

3-Arabuluculuk kurumu, yerel farklılıklar gözetilerek , ancak evrensel hukuk normları ile çelişmeden yapılanmalıdır.

4-"Ne olursa olsun Çözüm" mantığına dayanmamalı, " hukuka uygun çözüm" amaçlanmalıdır.

5- HUMK'taki tahkim, 1136 Sayılı Avukatlık Kanunu m. 35/A'daki "uzlaşma" ve CMK 253 m. deki uzlaşma kurumları gibi işlevsiz hale gelmemeli, uygulanabilir olmalıdır.

6- Arabuluculuk kurumu; adli, vicdani, hukuki tatmin; adalete saygı, istikrar sağlayabilmelidir.

7- Arabuluculuk kurumu; sınırlı sayıda ve çözümü arabuluculuğa uygun alanlara özgü olmalı, tüm uyuşmazlık alanlarında başvurulmamalıdır.

8- Arabuluculuk kurumunun örgütlenmesi, eğitimi Türkiye Barolar Birliği vasıtasıyla barolar tarafından gerçekleştirilmelidir. İletişim teknikleri ve becerilerinden yararlanılmalıdır.

9- Arabuluculuk gönüllülük esasına dayanmalı. Taraflar; başvurmak, sürdürmek, sonuçlandırmak veya vazgeçmek konusunda tam bir serbestliğe sahip olmalıdır.

10-Arabuluculuk kurumu düzenlenirken eleştirilere kulak verilmeli, yargının özelleştirilmesi, ekseninin kayması vb kaygılar dikkate alınmalıdır.

11- Adalete erişimde güçlük yaşayanlar, maddi yoksunluk içinde bulunanlar, dar gelirliler, Arabuluculuk kurumunca gözetilmeli; sistemden dışlanmamalı, onlar yararına pozitif ayırımcılık yapılmalı, bu alanda Adli yardım hizmeti sunulmalıdır.

12- Sulh olmak, hak ve adalet kavramını gölgelememeli, ikisi bir arada olmalıdır.

13-Arabuluculuk kurumu'nda ana dilde ifade olanağı ve bunun için de yeminli tercümanlık kurumuna olanak sağlanmalıdır.

Saygılarımla.

Av. Süleyman BİLGİÇ

Yazar Av. Süleyman BİLGİÇ
Cuma, 18 Mart 2011 00:05

DİYARBAKIR BAROSU BAŞKAN YARDIMCISI

Kaynak: Diyarbakır Barosu Sitesi